

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

INSERT

(Interaktivní poznámkový systém pro efektivní čtení a myšlení)

I nteractive
N oting
S ystem for
E ffective
R eading and
T hinking

Uvědomění si významu

1. Žáci obdrží od učitele text (může být kombinace textu, obrázků, map, grafů...) úměrný svému věku délkou i náročností.
2. Učitel žákům představí systém čtyř značek (+, -, ?, „fajfka“) a pověsí jej na viditelné místo ve třídě.
 - „fajfka“ - znám, je v souladu s mými dřívějšími vědomostmi
 - + - informace je pro mě nová, přijímám ji
 - - - informace je v rozporu s tím, co vím z dřívějšíka, nepřijímám ji
 - ? - informaci nerozumím, je mi nejasná, potřebuji ji rozvést, konkretizovat, abych ji přijal
3. Úkolem žáků je ve stanoveném časovém limitu individuálně pročíst text a opatřovat jej zmíněnými symboly. Je dobré, dá-li učitel žákům nezávazný limit v počtu značek na odstavec (nebudou se pak tolik lišit délkou času potřebného k práci).
4. Během činnosti žáků pracuje i učitel – také opatřuje text značkami. (Jednak získá představu o časové potřebě žáků, jednak si rozmyslí své „otazníky“ a „mínusy“.)

Reflexe

5. Po uplynutí času vyzve učitel žáky, aby se individuálně vydali ke čtyřem flipům (na každém je jedna ze čtyř značek) na stěnách třídy a ze svých značek na ně heslovitě zapsali výběr pro ně nejdůležitějších. (Tím jsou žáci nuceni převést části obdrženého textu do vlastního bodového vyjádření.) Zjistí-li žák, že „jeho“ bod už na flip napsal někdo jiný, připiše k příslušnému bodu čárku. (Učitel i žáci tím získávají přehled o nejčastěji komentovaných částech textu. Žáci, kteří např. zapisují vícekrát „?“ nebo „-“, se z čárek u svého bodu například dozvědí, že nejsou osamoceni.) Jakmile žák zapíše na stěny vše, co chtěl, usedá zpět do lavice.
6. Učitel pro třídu konstatuje zapsané „fajfky“ a „+“. „Otazníky“ a „mínusy“ komentuje, ujasní si s pisateli jejich výklad. Může se stát, že týž bod zapsala část žáků pod „mínus“ a jiná pod „otazník“ – což je cenný důkaz, že si tutéž informaci různí žáci vyhodnotili (UVĚDOMILI) různě.
7. Pokud před prací s textem proběhl na tabuli brainstorming, který obsahoval nejen informace, ale i domněnky a otázky, je dobré projít tabuli, zda si žáci přečtením textu některé otázky zodpověděli či domněnky upřesnili. To je též reflexe.
8. Některé z „mínusů“ a „otazníků“ na flipcích může učitel zadat ke zjištění jako domácí úkol vybraným žákům. (Ne všechny!)
9. Žáci tedy z tématu nemají jednotný zápis, ale: vloží si do sešitu pročtený text s vlastními komentáři, na stěnách třídy mají vyplněné flipy, učitel jim může na konci hodiny shrnout nejzákladnější informace z tématu. Zápis též může dobře vzniknout ze záznamů u symbolu fajfka a +.

Text vychází z Příručky I ČTENÍM A PSANÍM KE KRITICKÉMU MYŠLENÍ, ze zkušeností lektorů a komentářů účastníků dřívějších kursů.